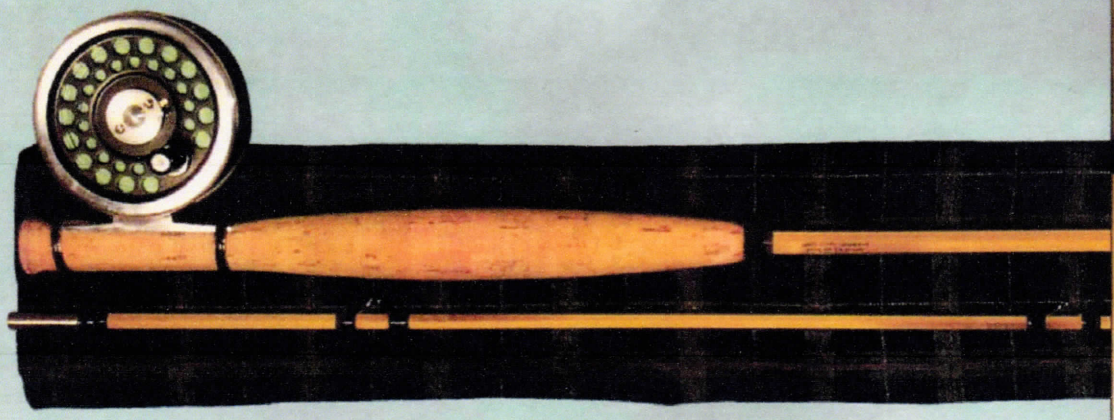

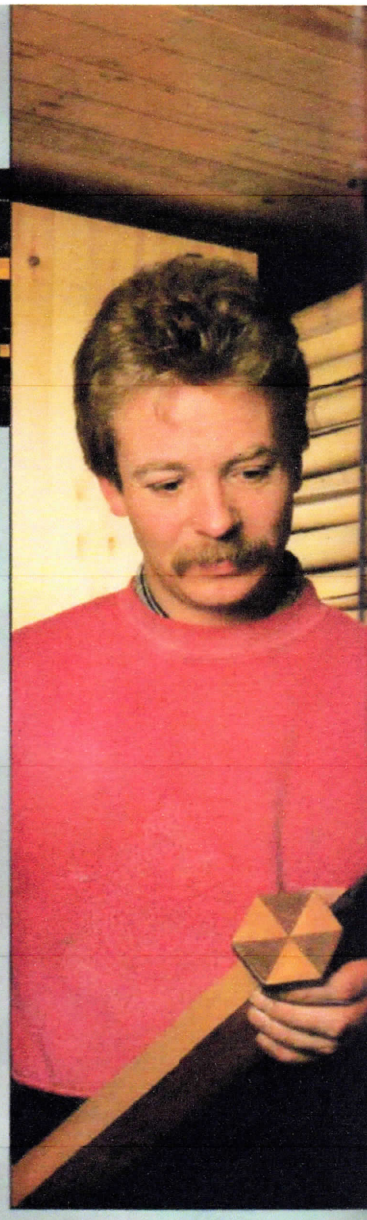

En troldmand og hans lærling:

De bygger kostbare fiskestænger af billig bambus

Dyrlæge Preben Torp Jacobsen *og hans unge »elev«* Ib Olsen *bygger nogle af verdens smukkeste og mest raffinerede fiskestænger. Op mod 70 timer tager det at høvle, tilpasse og lime de ultra-tynde bambusstrimler sammen til en splitcane-fiskestang, som bruges til fluefiskeri.*

I årevis har *Preben Torp Jacobsens* villa-trappeopgang været præget af følgende syn: På gulvet en ca. 2 meter høj metalcylinder fyldt med lak. I loftet seks meter højere sidder en krog, hvorfra et snoretræk løber ned til en lille elektromotor og til det yderste øje på en nybygget splitcane-fiskestang, som er anbragt i den lakfyldte cylinder.

Uendeligt langsomt trækker motoren nu fiskestangen lodret op af beholderen. Så langsomt, at lakken lige præcis når at tørre i takt med op-halingen.

Sceneriet er et af de sidste led i den meget lange fremstillingsproces af splitcane-fiskestænger, som Torp Jacobsen nu har lagt mere eller mindre i hænderne på sin elev *Ib Olsen*.

Men lak-systemet illustrerer den opfindsomhed, som det usædvanlige stang-byggeri er udtryk for.

Bambus-entusiasme

Det hele begyndte omkring 1850, da nogle lystfiskere begyndte at interessere sig for at udvikle den simple bambuskæp, som allerede dengang var almindelig til fiskeri.

Fingernemme folk fandt på at splitte bambus-stokken i smalle strimler, høvle dem til og lime dem sammen igen til de første splitcane-stænger.

Godt 100 år senere sluttede Preben Torp Jacobsen sig til den lille, men entusiastiske kreds af splitcane-byggere.

Den dejlige bambus

– Selv om jeg i mange år havde dyrket fluefiskeri, gik der adskillige år, fra jeg så den første stang-bygger i aktion, til jeg selv tog fat, fortæller Torp Jacobsen, som nu har »pensioneret« sig selv i en alder af 70 år.

Samtlige splitcane-stænger begynder i Kina. Kun her findes nemlig den specielle bambusart *Arundinaria amabilis*, »den dejlige bambus«.

– I Østen bruger man stadig bambus til en masse formål – lige fra kæmpe bygge-stilladser til superskarpe barberblade, fortæller Torp Jacobsen, som dog nøjes med at bruge den dejlige bambus til flue-stænger.

I korte træk går processen ud på at flække en 5 cm tyk bambus-stok i 5–6 mm brede strimler, som høvles meget præcist til. Derefter limes seks strimler sammen til den endelige fiskestang.

Det lyder simpelt, men er et arbejde, der kræver uhyre tålmodighed, et præcist blik for materialet og et utroligt håndelag.

Høsten skal i hus

Bambus-stokkene skal have en længde på mindst 12 fod eller være delt i to længder på hver 6 fod af transporthensyn. Men så skal man vide, nøjagtig hvilke halvdele, der hører sammen, så stangen ikke sættes sammen af »uens« stykker bambus.

Den fiskeglade duo importerer selv bambus-stokkene, som ofte er grønne og friske, når de ankommer. Efter omhyggelig lagring i op til et år, hvor de ligger i op-slidset tilstand, får de den strågule farve og er tørre og klar til brug.

Værktøjssamlingen er ikke imponerende. Bortset fra en speciel form til at høvle strimlerne i og et apparat til snøring af den limede stang består den af knive, raspe, stemmejern og en høvl.

Brødrister og bageovn

– Et par af de mere specielle apparater har vi selv måttet fremstille. Det gælder fx en brødrister, der er ombygget, så bambus-strimlerne kan opvarmes, inden de knudrede områder ved blad-rosetterne lægges i pres og rettes ud.

Hele arbejdet foregår i et hjørne af Ib Olsens splitcane-værksted bortset fra én enkelt detalje. Når de seks strimler er høvlet til og er klar til limning, skal de bages i 10 minutter ved 180°. Men en færdig fiskestang består af to eller tre længder på

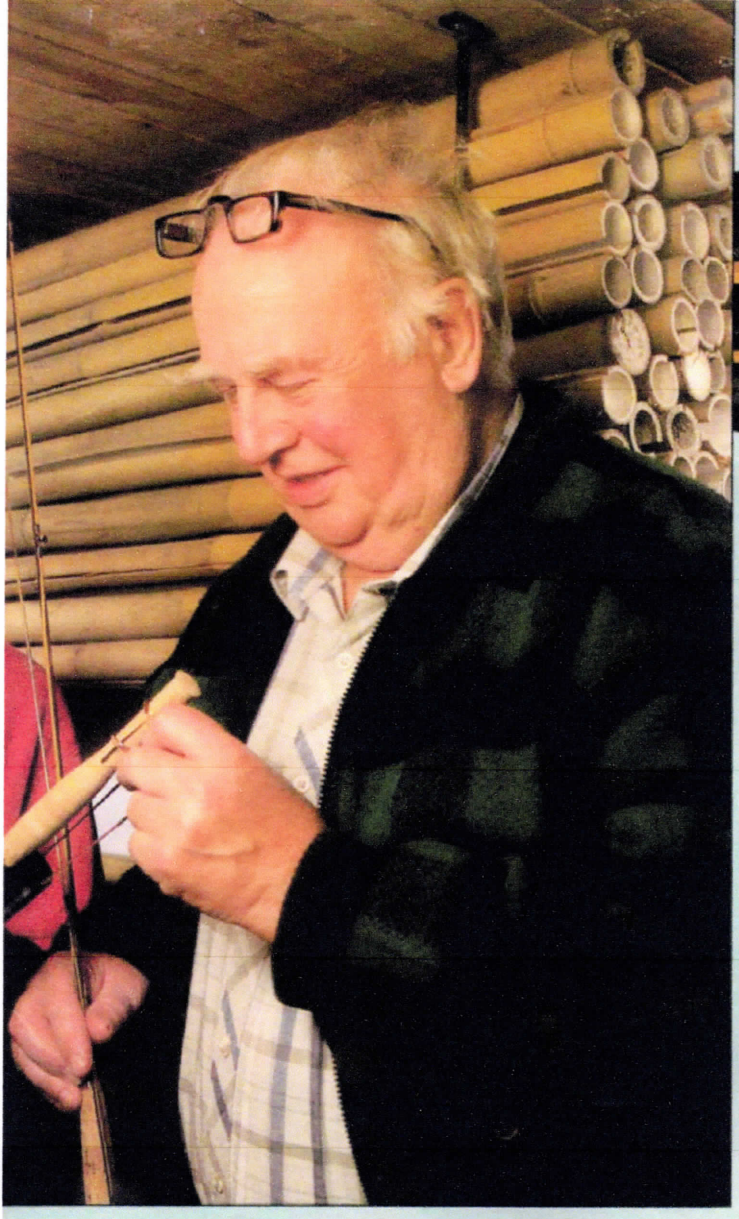

hver ca. 1,5 meter, så bageovnen skal være lidt ud over det sædvanlige. Så den del af processen klares »ude i byen«.

Kunsten går i arv

Torp Jacobsen er ikke længere aktiv stangbygger.

– Det kniber efterhånden med synet, og det er alfa og omega med gode øjne.

– Derfor tog jeg allerede for et par år siden konsekvensen, lagde op og gik i gang med at uddanne Ib, så han kan føre arven videre, fortæller han.

Splitcane-byggeri kan ikke læres på fagskoler. Man må selv opsøge de få, der kan, og lure nogle af fiduserne af.

– Man kan også føle, at man lider lidt af storhedsvanvid, når man beslutter sig for at prøve. Men man kommer hurtigt ned på jorden, når alle de mange spørgsmål og problemer melder sig, siger Torp Jacobsen.

– En naturlig konsekvens af mine mange år med eksperimenter og løsninger var, at jeg skrev en bog om emnet. Når jeg med mine ringe håndværksmæssige forudsætninger kunne lære det, var det nærliggende at give erfaringerne videre – på tryk, fortæller han.

Og hvem vil ikke gerne fiske med verdens bedste fiskestang – en splitcane-stang, som på linie med en ægte stradivarius kan opnå den hæder at blive solgt på auktion i New York og få hammerslag ved 30.000 kr.

Hvis du vil vide mere, kan du låne Preben Torp Jacobsens bog *Stangbygning* på biblioteket.

Troldmandens kritiske vurdering af lærlingens splitcane-stang nr. 44 er præget af begejstring og beundring. – Han er den fødte stangbygger, lyder kommentaren. Træ-etuiet til stangen er bygget op over splitcane-princippet, og på etuiets låg kan man se opbygningen med de seks ligesidede trekant-stykker, som limes sammen til en stang, der er tændstiktynd i den yderste ende.

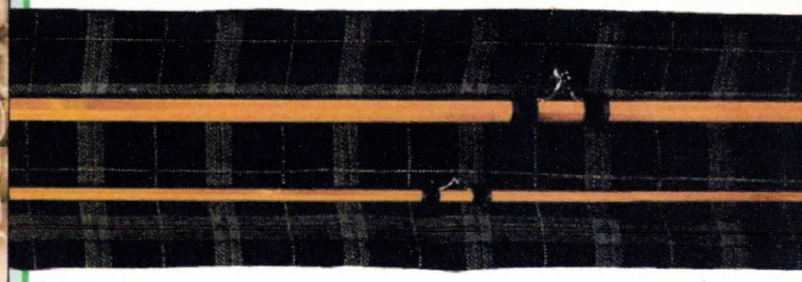

Fiskestangen består af seks hårfine bambus-strimler

Det tager mindst et par uger at fremstille en splitcane-stang. Her følger vi arbejdsprocesen, som kræver både tålmodighed og præcision.

Råvaren til de raffinerede fiskestænger er vellagret kinesisk bambus. Kun denne specielle art kan bruges, når stangen skal være tilpas smidig og besidde nogle fremragende kaste-egenskaber.

Både Preben og Ib er enige om, at man nok ikke fanger flere fisk, blot fordi man bruger en splitcane-stang. Men at glæden ved at bygge den, eje den og fiske med den er ubeskrivelig, *det* er hele sagens kerne.

Og hver eneste stang bliver forsynet med stang-byggerens navn, produktionsår og data.

Det helt centrale stykke værktøj er en speciel høvleform, som består af to stykker massivt jern, der holdes sammen med justerbare bolte. Når jernstængerne spændes sammen, fremkommer en V-formet rille, hvor bambus-strimlerne lægges, når de skal høvles. Formen er et stykke avanceret værktøjsmager-arbejde, som Preben Torp Jacobsen har fået fremstillet på et skibsværft.

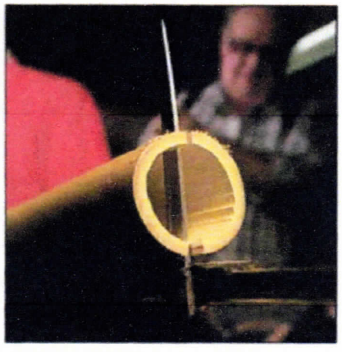

1 ◁ Bambus-stokken har liget i godt ni måneder på Ib Olsens lager. Den er blevet gul og hård, og første led i processen er at splitte den 5 cm tykke stok i mindre strimler.

2 ▽ Først deles stokken i seks dele, som igen deles i hver fire dele. Alle strimler mærkes op, så stangen kan bygges på samme måde som bambus-stokken har vokset.

Af Per Reipurth Madsen. Fotos: Per Grubbe

▷ *fortsat*

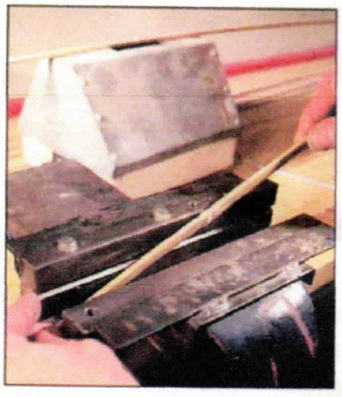

3 Alle »knaster« skal rettes ud uden at ødelægge åre-retningen. Det knudrede sted på strimlen varmes op over den ombyggede brødrister, så den er blød, før den sættes i pres.

4 ▷ Bambus-strimlerne høvles groft til. – Hør, udbryder dyrlægen begejstret, sådan skal en velindstillet og velslebet høvl lyde. Den skal »synge« og brumme ganske svagt.

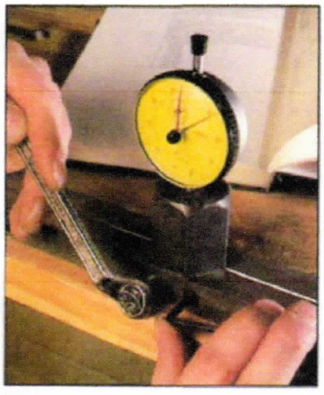

5 Høvle-formen indstilles med en mikrometer-skrue, for arbejdet skal foregå med en præcision på hundrede-dele af en millimeter, hvis strimlerne skal passe sammen.

6 En amerikaner ved navn *Garrison* opfandt den specielle høvle-form, som gør det muligt at høvle strimlerne til, så de i spidsen kun måler ned til tre-kvart millimeter.

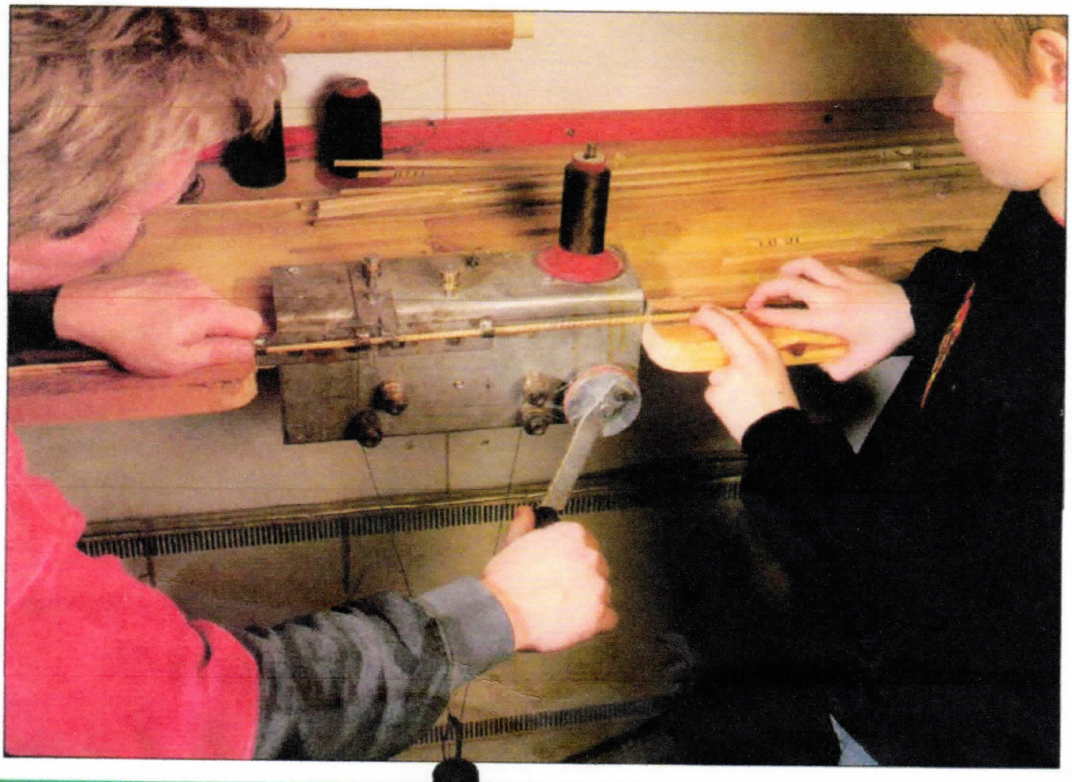

7 ◁ Strimlerne limes sammen ved hjælp af vandfast lim og en tandbørste. Derefter snøres stangen sammen på et sindrigt apparat, hvor en hjælpende hånd fra *Mikkel* er nødvendig. Her vikles en stærk nylonsnøre om stangen, mens limen tørrer. Nu er den »rå« stang færdig, og forude ligger masser af timer til finish.